

MAANPUOLUSTUKSEN TUKI ry
Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki
+358940562022, +358408669690
mpt@maanpuolustuksentuki.fi

LAUSUNTO

SISÄMINISTERIÖ

21. 11. 2014

INRIKESMINISTERIET

Helsinki / 19.11.2014

Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Viite: SM:n lausuntopyyntö SM 1419853/00.01.05.00/SMDno-2014-1539/SM025:00/2014/05.11.20114

MAANPUOLUSTUKSEN TUKI ry:n LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ UUDEKSI RAHANKERÄYSLAIKSI

Maanpuolustuksen Tuki ry esittää lausuntonaan hallituksen esitykseen uudeksi rahankeräyslaiksi seuraavaa:

1. LAKIESITYKSESTÄ YLEENSÄ

Nykyinen rahankeräyslaki on yleishyödyllisten yhteisöjen varainhankinnan kannalta toimiva. Lain mukainen lupamenettely sekä keräyksen tuottojen ilmoitusvelvollisuus ovat mahdollistaneet MPT ry:n mukaan rahankeräyksen riittävän viranomaiskontrollin sekä keräyslupaa haettaessa että keräystilityksen muodossa keräyksen toteutuman seurannan.

Esityksen tavoitteena oleva rahankeräystoiminnan joustavoittaminen siten, että yleinen luottamus rahankeräyskiin pyritään säilyttämään lahjoitusvalmiutta tukien, ei toteudu.

Esitys uudeksi rahankeräyslaiksi tulee voimaan tullessaan vaikeuttamaan etenkin yleishyödyllisten yhteisöjen varainhankintaa lisääntyvän kilpailun muodossa. Rahankeräykseen tulee uuden lain mukaisesti liittymään todennäköisesti suuri määrä uusia rahankerääjiä.

Viranomaisten mahdollisuus kontrolloida rahankeräyksiä tulee heikkenemään huomattavasti. Lakimuutoksen tavoite joustavoittaa rahankeräystoimintaa ja etenkin sen lupa- ja seurantamenettelyä on sinällään oikeansuuntainen, mutta lakimuutoksessa esitetyllä tavalla toteutettuna jouduttaneen epätoivottavaan villiin tilanteeseen, joka ei ole kenenkään etu.

Keräyksen kohteena olevat kansalaiset ja yhteisöt tullevat olemaan jatkossa erittäin laajan ja monialaisen rahankeräystoiminnan kohteina. Rahankeräyksistä ja niiden kampanjoista tulee syntymään suurella todennäköisyydellä uudenlainen vapaa metsästysmaa monenlaisille toimijoille. Rahankeräyksen ympärillä negatiiviset lieveilmiöt tulevat

lisääntymään keräystoiminnan laajentumisesta ja vapautumisesta johtuen. Jopa rikollisen tai niihin liittyvän toiminnan voidaan arvioida lisääntyvän rahankeräyksissä. Viranomaisten resurssit seurata ja valvoa laajentuvaa rahankeräystä voidaan arvioida olevan alimittaiset.

Lakiesityksessä esitetty rahankeräysilmoitusmenettely ja keräysrekisteri eivät estäne mahdollisia vääränlaisia rahankeräyskampanjoita. Rahankeräyksestä tehdään lakiesityksen mukaan jopa liian helppo tapa kerätä rahaa ilman vakavampia sanktioita. Erillisen rahankeräystilin käytön poistaminen tulee vaikeuttamaan keräyksellä saatujen varojen käytön seurantaa.

Rahankeräystilityksen toimittamisvelvoite on epäselvästi ilmaistu. Nykyään keräykset haetaan alkavaksi yleensä vuoden alusta ja ne kestävät yleisesti 1-2 vuotta keräyslupan mukaisesti. Rahankeräystilitystä ja siihen liitettävää tilintarkastajien lausuntoa ei voida yhdistysten ja säätiöiden normaalikäytännön mukaisesti toimittaa vuoden kuluttua keräyksen aloittamisesta. Yleensä yhdistysten ja säätiöiden tilikausi on kalenterivuosi ja tilinpäätös valmistellaan tilikauden päättymisen jälkeen 3-4 kuukauden kuluttua. Tällöin myös rahankeräystilitys ja siihen liittyvä tilintarkastajien lausunto olisi käytettävissä. Lakiesityksessä esitettyllä tavalla tilintarkastusvelvollisuuden omaavat yhteisöt joutuisivat teettämään erillisen tilintarkastuksen rahankeräyksen tuottojen ja niiden käytön osalta, mikä menettely aiheuttaa niille lisäkustannuksia ja lisää entisestään rahankeräyksen välittömiä kustannuksia. Lisäksi velvoite ei koskisi uusia rahankeräykseen tulevia toimijoita ja tältä osin kontrolli kohdistuisi jo nyt tilinpäätös- ja tilintarkastusvelvollisiin yhteisöihin.

Lakiesityksen tavoite joustavoittaa rahankeräystoimintaa tulee vaarantamaan etenkin yleishyödyllisten yhteisöjen varainhankinnan ja pyrkimys säilyttää luottamus rahankeräyksiin ei tule toteutumaan.

Itsesääntelyn toteuttaminen lakiesityksessä esitettyllä tavalla aiheuttaa useimmille yleishyödyllisille yhteisöille uuden ja turhan tarpeen liittyä sääntelyä toteuttavaa toiseen yhteisöön. Yleishyödyllisten yhteisöjen säännöissä on jo nykyään pääsääntöisesti riittävän tarkasti rajattu yhteisön toiminnan tarkoitus ja sen toteuttaminen ml. resurssien käyttö.

2. LAUSUNTO LAKIESITYKSESTÄ

Maanpuolustuksen Tuki ry esittää, että hallituksen lakiesitys uudeksi rahankeräyslaiksi palautetaan uuteen valmisteluun. Siinä rahankeräystä tulee tarkastella vastaavalla tavalla kuin voimassa olevassa laissa on esitetty etenkin rahankeräyksen tavoitteiden kannalta tarkasteltuna. Yleishyödyllisyyden vaatimuksen poistoa tulee vakavasti harkita.

Voimassa olevaa lupamenettelyä voidaan keventää ja kehittää esitettyllä tavalla pl. rahankeräyksen toimeenpanijoiden laajentaminen muihin kuin yleishyödyllisiin yhteisöihin ja yleishyödyllisiin tarkoituksiin.

Hallinnollisesti rahankeräysasioiden siirtäminen poliisilta maistraateille voidaan toteuttaa.

Ilmoitusmenettelyä ja tilitystä tulee tarkentaa ottaen huomioon rahankeräystoimintaa toteuttavien yhteisöjen voimassaolevat velvoitteet tilintarkastuksista ja tilivelvollisuudesta.

Itsesääntelyn kehittämistä tulee tarkastella myös uudelleen. Usealle rahankeräystä toimeenpanevalle, yhteiskunnan kannalta merkittävälle yleishyödylliselle yhteisölle ei tällä hetkellä ole olemassa itsesääntelyä toteuttavia yhteisöjä, johon ne voisivat liittyä tai joiden suosituksia ne toiminnassaan voisivat sitouta noudattamaan.

Itsesääntelyn toteuttamisen vaatimus esitetyllä tavalla on myös hieman teennäinen. Yleishyödyllisten yhteisöjen säännöt ovat jo nykyäänkin viranomaisen hyväksymiä (PRH, yhdistys- tai säätiörekisteri). Säännöt, niissä toiminnan tarkoitus ja sen toteuttaminen on jo sinällään itsesääntelyä. Laki esityksessä rahankeräyksen toimijoiden itsesääntelyn kautta valvontavelvoite siirretään viranomaiselta ulkopuoliselle teoreettiselle toimijalle.

3. LAUSUNTO LAKIESITYKSEN YKSITYISKOHTIIN

1. § Lain tarkoitus

MPT ry:n mielestä laki ei edistä rahankeräysten luotettavuutta eikä yleistä lahjoitusvalmiutta.

5. § Rahankeräyksen toimeenpano-oikeus

MPT ry:n mielestä toimeenpano-oikeuden määritelmän laventaminen muihin kuin yleishyödyllisiin yhteisöihin ja yleishyödyllisiin tarkoituksiin tulee vaikeuttamaan koko rahankeräystoimintaa ja sen valvontaa.

9. ja 11 § Rahankeräystä koskevien tietojen ilmoittaminen ja rahankeräystilitys

Ilmoitusvelvollisuuteen ja ilmoituksen sisältöön ei ole huomautettavaa. Rahankeräystilityksen osalta tulee noudattaa samaa aikautusta kuin tietojen ilmoittamisessa. Tilitystä ei voida useinkaan laatia ennen yhteisön tilinpäätöksen valmistumista. Tilintarkastajien lausunto saadaan myös keräyksen osalta tilinpäätökseen liittyen. Keräyslupa haetaan yleensä kalenterivuodeksi tai – vuosiksi, jolloin ne päättyvät yleensä vuoden lopussa. Lakiesityksessä mainittu rahankeräystilityksen toimittaminen vuoden kuluttua rahankeräyksen toimeenpanon aloittamisesta (lupa myönnetty tai rekisteröinti tehty) on toteuttamiskelvoton vaatimus.

17 § Itsesääntely

Lain perusteluissa tai muualla ei ole määritelty, mitkä ovat 1 momentissa mainittuja toimielimiä. Monilla yleishyödyllisillä yhteisöillä ei ole ylempää toimielintä tai toimijaa, jota lakiesityksessä todennäköisesti tarkoitetaan.

Itsesääntely ei korvaa rahankeräystä toteuttavien yhteisöjen omien yleishyödyllisten tarkoituserien vaatimuksia eikä niiden vahvistettuihin sääntöihin kirjoitettavia vaatimuksia toteuttaa kaikessa toiminnassa

hyväksytyjä sääntöjä.

Itsesäntely ei myöskään korvaa viranomaisten taholta toteutettavaa valvontaa.

Maanpuolustuksen Tuki ry

Puheenjohtaja

Vuorineuvos

Jukka Härmälä

Asiamies

Eversti

Jari Anttalainen